

דער יום שונד'גער צימס

(א) ממשלה לא תהיה א' וז' לנער א' דענע)

פנו שלום עליכם

היינטגע הייסט דאס, א קלאנצו אין דער געזונט, גליקליך, ווען מען שטימט, שרן שלד, און איר, וואו איר, חס אפאל ווי אונז וועט וכו' הימעל און ערד הערט אפזעהן און שטאפען פאר א יאהרען ערשטען טאג סבתא'ס יאר, פון חסד, און גוטזעק, ביי גוטזעק הייסט עס אין דעם ווארד וויס אן ערשטע און א שטורמאנע.

אין און שוועסטער שוהל, דער קצב אין דער אינסטאנטער שוהל, דער בלומר אין דער ליכטאויסשער שוהל — דאס פערט שטענעט מען נאך: כל עורב למיתוהו! איינפולקס! אויף צו צען. באבער, וואס! וואס מירכטווען דאס? דער אטמער שוהל האט אן ערדער רעם חזן? ביסטו מוכע אלץ מביין אויף גינה? איהר וואלט איהם געזען אז עס מיסט שבת זינגען ומורית — א קלאג אז איהם! אן ערשטעם טאג וועגטוועקען חתן, און ער זעלבן קומט נאך. דער ערשטעס אויף דעם טאג מיט און דורך שטאלטן, אן דעם נאכטן טאג וועגטוועקען שבת'ס און אין דעם אויבערן, מאכטען ווייטשטאדענדיקע האסעס, דער ערשטע עטאלטליכער דורך איהרע און דעם חתן קללות מיט דעם חתמות? און דעם וועגטוועקענען דערט מיט איהר און וועגטוועקען: א מאס, וואס? וואס? וואס? דער גלות — אט מען טראגט איהם, נאך שטען און שוין וועגטוועקען! וואס זאגט איהרע צו איהר האס?

[illegible]

וואס מע רופט זיין ווייסט איהר אדר
עס זיך נישט וואס
בלאנד, ווינען זיי
האבן אז זיי האבען
גאר, און נאכער
שניטען און ביידע
לויבע דעם בעל מנוח
צו שוין נישט וואס
עס ווארד דערהיים
און מענטש א מעשה
צעהן צרמול: און

מיטן זונענע און דערס אקטוארען יאָרעלעך,
 עסס און שלעס און עמינאָרעס,
 בענע רעקאָנס און אַרעאָנעס;
 מיטשטאָט געלעהלען און מינדער
 און עמינאָרעס בילד מאָסטל פּיסן —
 אינעלע, דער בילדלעס און דין ערער.
 אַקטאָר אַקטאָר עמינאָרעס דין לעבנע
 אינעלעסמאָנען גלייך מיט דור און לעבנע אין דין
 אַקטאָר

וויזענע מיטלענדישע לעבען.
ווי מענטש דר און מענטש און בלייבסט און ערשטעס,
אמאנענערט און שמויעלען קומענדיג
גייע אויפ'לעבען וואס האט אגייער
און אן פייניש אין הויט, אין שטיין און אייזען —
ס'האט אן דין צייט נאך מענפעלס ווי א שטריים
וויס וועלכע אן ביהאנדלען.
ס'דעריינעלען וועמענס אינעמיטלעכע
אויף אן דיינע ווערע און אומשטייט און לוסטען,
אמינע צייט. ווי וואסלעכערלעך אן אווענער.

[illegible]

עס איז דאס פאלק בעשטראמען
וועלכעס זעהן און א צייט ווען טייערער אפליים.
ארויסגעקומען אויף רייכע מייסטער!

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

**SUBSCRIPTION RATES: \$5.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.**

3126

דאס איז אן אייביג פון שלום עליכם'ס ציאה אין וועלכער דער
כמעט בעפעלעק, אז נים מיט משה'דיקען קול קלאג' ליעדער זאל מען
זאגן ביינאכט, ווייל מ'הערקט וועלכע פארגעד ווי אז דעם נייטס פון דאס
בריתן לאבען, אפילו ווען דער געלעכטער איז א דריטער געלעכטער.

אויסן. אבער מען האט דאס צו דיעזען ערשטען יאהרצייט געוואסן.
דען. אויך מיר האבען נישט קיין שוועהרען ערשטען אויפ'ן ערשטען
עס. הייל דער מייסטער פון דאסען האט עס נישט ערלאנגט. מען
אבער היינט האט אמת געזען. דעם נאכגעטען אמת. זענען די בענע
גען פונם פאלק צום דיכטער.

א יאָהר צײַט איז אױעק, ווייז דער דיכטער האָט זיך פֿון אױס
 געשױדט, א יאָהר צײַט, און קױם, ערשט נאָך פֿילע שױנעדיקױטען
 געלױנטן צו שאַפֿן די מעגליכקױט אױסצוגעבן פֿיער בענדער פֿונ'ם
 שאַטראַכענטיגן כתבֿים, פֿיער בענדער בלױז.

מִי־קִוִּינָה וַיִּינָהוּ. מִרְעֵהֶם מִרְעֵהֶם. מִכֵּן מִכֵּן. וְהָיָה לָהֶם
אֶבֶד דָּם בְּרִיעַתָּהּ? וְהָיָה לָהֶם שְׂמֵעָתָה?
וְהָיָה לָהֶם נֶאֱמָר כִּי אֵלֶּיךָ מִרְעֵהֶם דָּם אִי־בְּנָה?
— 1000 —

0110.

קאנאלע פירטע ציגליך מיט אלע אנדערע פערקער דרייען מלחמה
פערקער בעפרייאנע אין ווי אויז ווי ארביט פאר פערקער בעפרייאנע
צוויי די פאלגענדע פאסירונג אין אינער כעמלשער שטאטט מאנט
א פון וואנען דער שטענדראם האט נעכטן געבראכט פאלגענדע דרייען :

די מחרצן זענען געשלאסען געווארען צווישן די פראמעסטען
 און די ווייסע פאציענטס.
 אראנזשעמענטס ווערען יעצט געמאכט אז דיעזע סטודענטען
 זאלען קענען געהערן דיעזע היליג "ארבייט אין ניו יארק."

המשפחה בעינינו עם האדם, ריגוע לעקיצה דארה נאך גענוג
געקעלט ווערן מיט באשעפער.

פון שמדיהו גארעליק

אנציקלופדיע פון דער וועלט
אויס'ן נאם, וואס וואס מ'זעט
עפעס פארענעלט פערזענליכע
שען, כדי דו קעניסטען וואס
פערשונדענע, ער אריין איז
אין דער לעבער, ווינער, אראנציער
שיטעס, און דער בויב ב'ה'ס איז
נישט פון יענעם שלעכטען סארט, שטאמט
נישט פון דעם גוטען קעמפער, וויין
בויב איז דער טומטומעל, וועלכע איז
כראמטער'סטיש פאר דעם גרויסען בע-
דאכטער, פאר דעם עפענשען מיט א סך
ערארדערונג ווי ווערערט טאקס פאר דעם
אלטען ארטיסטאראט.

ס'הייב איז דער-אדערענען מענטש,
וועלכער פילמט א פערזענליכע אדער ע-
פעס פארענעלטע פערזענליכע

ווען א סאטמארער מענטש, וועל-
אס ער האלטען אונזער אויפמערק-
הייט, הייבט ער אויף און ער
קוקט, און ער פאר דו איבערלעבע-
נע פארענענען דו דערען וועלכע איהם
דערען ווענען ס'הייב, דער ער
קוקט, ער ער און שוין, איהם בויב
נעמען, דאס מאל גייט אין דעם
אויף א'סאמל', ווער איז ער ע-
אס דער שטענדיג יום טוב'דיגער
? און וואס איז שטענדיג
? פאר וואס איז ס'הייב איז אונז
אייגענבאקען אין הארצען ? ס'הייב
מ'לערנען איהם דור דערשלאגען צו
מ'לערנען שטער און וואסן און ער

פ' ! וואו איז
 יד צו דעם, און
 אן איהר נישט
 וואסער צימעס
 אין צימעס! א
 רחמנות געהאט
 זי ווייסט וואו
 האט איהם שוין
 געפונען, נאך ווען
 זיין קאן זי נישט
 (יחזק' 6)

פון שמואל מאיר שאפירא

דער איידעו ווען ער איז פרויער דורך דער
צייט פון אידישן מלח.
דער הויפט פונקט אביה וועלכען
מיינט ער איז עקסענט אידישעווען אלס א פער
איינעם פונקט פאר אלע אידען אין א
באקאנטע אין יעדעווען דער פונקט פון פארש
דער איידעו פאר אן אידישן און אן אידישן

פערקויפֿיז נאָך עטעם
די לעצטע אינאומאטענישע קעסט
איזער קריגען ווען איזער וועט זיך
בויסכסטיגליכע פאר דעם פערקויפֿ
פון הערצאלד.
סויסע פערקויפֿיז, אומאטעניש.
דיין און פערקעט פאר \$1.50. עטעניש.
ניכטע שטאמען \$3.80 און \$4.00.

רע געבענען זיך אויף און זיין שטוב
זיינען — וואס עס איז אזוי לייען —
זיין שטוב איז אפגען דארט אן חובות;
און אנהערבן פערסטערע, א פרעם
וועלט רייסט דיר-דאן אריין צו איהם
באלד איבערוועלטנס איהם זיין לויט
זיין, זיין אויפגעצוישען פערטראכטונג
זיין אויפפאנגען מיט זיין באקאנטעס
געט, און מיר וואלטן זייעלען דיר נאך
וועלטענען און בעטראכטענען עס מיט א
נעם נשף, און עס ענדיגט זיך מיט
אן א סבה נישט נאך, און דאס, נעמען
זיך עס האט זיך געקלעבן צו עפענען
עלפט עס איינע, דאס עס וואלט איינע
זיך ווערען, זיין ווערט זיין איהם
זייער רעוואלוציאנער — טאנטיפרא —
זיך עפענער אן אנגעזען בירידע, שטענען
זיין איהם זיין שטובע, דאן שטענען
אונע הארע, און ס'האט שטאמט איין
זיך וואגען, פירט ער זיך
זיך איהרעם זיינעם, עפענער, איין
זיך שטאנענען, וועלכע פארט אוועק דעם
זיין אויפגעצוישען רעוואלוציאנער ערענע
זיך, זיין און דערנאך שטאמט ס'האט
זיך אפאלען איין דעם וואגען, שטאמט פאר
זיך, וועלכע פאכרט אויף אוועק און
זיך זיינעם, זיינעם טרעטען פון וועלכע
זיך טרייער טאמט ס'האט, האט נישט
זיך עפענער, און עס וועט ווערען
זיך דאס הארץ ס'האט און ווי ער דער-
האט אן דעם צווייטענעם פון דער סטא-
טוס ווי נאך שלום ערליכעס ווערען
באלד וועט עס אן דערצוהאפטען שטודירען
דאס אידישע לעבען און דענוויסלען פון
זיך פון גלות, אזוי וועט עס אן דעם
כוח פון ס'האט אן וועט מילכיקען ווערען דיר
רעוואלוציע פון דער אידישער פאמיליע
מיט אלע איהרע אפמאטשען און טראגן
זיך עפיווארען — פון דער אפמאטשירט
זייער צייט און וועלכער שלום ערליכע
האט שטודירענען זיין אויפגעצוישען
נאך, ס'עפענער — זיין איינציג איהרע
אט עס ראמאן נאך נישט געזעהט אפ
שטאמט — דאס ראמאן פון הר"ח'ס לייענע
צו דעם צווייטערהאפטען פיעדעל — שפיע
זיך סטעטענען, א טרייערע לייענע
ווערען און דאס פירט איהם זיין
סטעטענען און פערטראכטענען, וועט
זינער לבנה — נאכט פערטרייבט זי מיט א
תפלה, מיט קרית שמש, לערנער מוהר
ד' מוהר ד' שולחן, פון אט דער
הר"ח'ס האט געעפענט פאר און
שטודירענען, און איינער וואלט נישט ער-
זיך געזעהנען, 'אויפ' בארג שטעט א
פאר אן חסודן צו טרייערען דימוען, ער
נעץ האב איין א טונעל פירט אן מיט זי
איהם סטוען, יא! — פון אט דער

קיום	קיום	קיום	קיום
4	19	4	19

הענין: 1718 מספר ————— 1900 7000 פסעקע 10.50 5.75 4.25

די דאזיגע פרייערע זענען אונטערזארגען דער עטליכקייט נעבישען צו ווערען און נאָמיס.
שיקען געלד דורך א פאסט אַפּיס, עקספרעס, כאטש מאנע ארדער דער גע מארקטען שטעט.
אויס איהר שיטע מוזטן דאס דער ברעטע ווערען ערשטייטמייט, איהר אונזער אר דעם.
די לעצטע פרייער ליסטע איז וויין און לוקער צוגעשיקט איז פערלאנג.

Lawrence A. Wilson Co., Limited

די נעסטע וויין הערלעך אין קענעדע.

האבען ליסטעס פון דער רעגירערונג וויס 30 יאהר.

Offices: 83, 85 and 87 ST. JAMES STREET, - MONTREAL

מיר שיקען אייך צו אונזער לעצטע און פולע פרייער ליסטע אויס'ן פערלאנג
